

Udskriftsdato: 20. december 2025

KEN nr 10090 af 21/12/2021 (Gældende)

**Ankestyrelsens principmeddelelse 23-21 om kontanthjælp -
uddannelseshjælp - selvforsørgelses- og hjemrejseydelse - overgangsydelse
- midlertidig afbrydelse - ophør - beregning af hjælp**

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 19-59521

Ankestyrelsens principmeddelelse 23-21 om kontanthjælp - uddannelseshjælp - selvforsørgelses- og hjemrejseydelse - overgangsydelse - midlertidig afbrydelse - ophør - beregning af hjælp

Principmeddelelsen fastslår

Retten til hjælp til forsørgelse efter aktivloven i form af kontanthjælp, uddannelseshjælp, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse og supplement til brøkpension er betinget af, at borger har været ude for en social begivenhed, der gør, at borger ikke kan forsørge sig selv, samt at forsørgelsesbehovet ikke kan dækkes af andre ydelser. Derudover er det en betingelse for at få udbetalt hjælp efter aktivloven, at modtageren på tidspunktet for udbetalingen af hjælp opfylder betingelserne for at få udbetalt hjælp, herunder at vedkommende har et forsørgelsesbehov i Danmark og opholder sig i Danmark. Kravet om ophold i Danmark på udbetalingstidspunktet gælder dog ikke ved midlertidig udrejse af Danmark.

Hjælp efter aktivloven udbetales månedligt bagud og skal dække forsørgelsen i den efterfølgende måned.

En midlertidig afbrydelse af hjælp eller et ophør af hjælp på grund af udrejse, varetægtsfængsling eller indsættelse til afsoning i den måned, som den udbetalte hjælp er beregnet til at dække, har ikke betydning for, hvordan kommunerne skal beregne og udbetale hjælp for måneden forud for den midlertidige afbrydelse/ophøret af hjælpen.

Det betyder, at en borger, der modtager hjælp til forsørgelse, og hvor hjælpen afbrydes midlertidigt eller skal ophøre i den måned, hjælpen er beregnet til at dække, har ret til at få udbetalt fuld hjælp for måneden forud for den midlertidige afbrydelse/ophøret af hjælpen, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Det afgørende er, om borger har opfyldt betingelserne for at få beregnet hjælp for måneden forud for den midlertidige afbrydelse/ophøret af hjælpen, samt at borger opfylder betingelserne for at få udbetalt hjælp på tidspunktet for udbetalingen.

De konkrete sager

I sag nr. 1 traf kommunen afgørelse om, at borger ikke havde ret til at få udbetalt fuld hjælp for måneden forud for, at borger rejste til udlandet i en kortere periode. Kommunen lagde vægt på, at borger ikke havde et forsørgelsesbehov i Danmark i en periode af den måned, som hjælpen var beregnet til at dække.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg vurderede, at der var tale om en midlertidig afbrydelse af hjælpen, idet borger rejste til udlandet uden ret til ydelse i en periode på mindre end en måned. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg vurderede også, at borger havde ret til at få udbetalt fuld hjælp for måneden forud for det midlertidige ophør, hvis borger i øvrigt opfyldte betingelserne for at få beregnet hjælp.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg lagde vægt på, at borger opfyldte betingelserne for at få udbetalt hjælp ved udgangen af måneden forud for det midlertidige ophør. Det forhold, at borger opholdt sig i udlandet uden ret til ydelse i en del af den måned, som hjælpen skulle dække, ændrede ikke denne vurdering.

Hjælpen for den måned, hvor borger var udrejst, skulle derimod beregnes på baggrund af, at borger havde været udrejst i en periode. Det betød, at borger ikke kunne få udbetalt fuld hjælp ved udgangen af måneden med midlertidigt ophør til sin forsørgelse i den efterfølgende måned.

I sag nr. 2 traf kommunen afgørelse om ophør af hjælp med virkning fra den 2. november 2019 med den begrundelse, at borger havde oplyst, at vedkommende ville flytte til udlandet fra den 3. december 2019. Borger havde dermed ifølge kommunens afgørelse ikke ret til at få udbetalt hjælp ved udgangen af november 2019 til sin forsørgelse i december 2019.

Borger oplyste, efter at kommunen havde truffet afgørelse, at hun ikke planlagde at flytte til udlandet, men at der kun var tale om en ferie. Ferien var ikke aftalt med eller godkendt af kommunen, og der var ikke fastlagt en dato for, hvornår borger ville komme hjem fra ferien. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg var derfor enig med kommunen i, at hjælpen skulle ophøre.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg vurderede også, at kommunen først kunne træffe afgørelse om ophør af hjælp med virkning fra den 1. december 2019. Det betød, at borger havde ret til at få udbetalt hjælp for november 2019 ved udgangen af november 2019 til sin forsørgelse i december 2019, også selvom borger skulle rejse til udlandet den 3. december 2019.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg lagde vægt på, at borger opfyldte betingelserne for at få udbetalt hjælp ved udgangen af november 2019. Det forhold, at borger opholdt sig i udlandet uden ret til ydelse i en del af den måned, som hjælpen skulle dække, ændrede ikke denne vurdering.

Ved hjemkomsten til Danmark skulle borger derimod ansøge om hjælp på ny, fordi der havde været tale om et ophør af hjælp, og der var således ikke tale om et ubrudt kontanthjælpsforløb.

Baggrund for at behandle sagerne principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagerne principielt. Det har vi gjort for at afklare praksis for, hvordan kommunerne skal beregne hjælp for måneden forud for en midlertidig afbrydelse af hjælp eller et ophør af hjælp på grund af udlandsophold, varetægtsfængsling eller indsættelse til afsoning.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om aktiv socialpolitik, senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 241 af 12. februar 2021.

- § 5 om ophold i udlandet
- § 11, stk. 2 om social begivenhed
- § 13, stk. 1 samt stk. 11 og 12 om udnyttelse af arbejdsmuligheder og ferie

- § 29 om hjælp til boligudgifter under afsoning
- § 89 om udbetaling af hjælp

Bekendtgørelse om hjælp til personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning af straf i fængsel eller arresthus, nr. 1471 af 16. december 2019.

Bemærkningerne til § 5 i lovforslag nr. L230, fremsat 16. april 1997.

Bemærkningerne til lovforslag nr. L161, fremsat den 13. marts 2002.

Praksis

Gældende:

Følgende principmeddelelser er brugt ved afgørelsen og gælder stadig:

A-31-04 om kontanthjælp – SU – bagudbetalt. Principafgørelsen fastslår, at kontanthjælp er bagudbetalt for en måned og er bergnet til at dække forsørgelsen i den efterfølgende måned. Principmeddelelsen fastslår også, at retten til bagudbetalt kontanthjælp ophører samtidig med overgang til forudbetalt SU.

188-11 om kontanthjælp – udland – udbetaling – optjeningsprincip. Principmeddelelsen fastslår, at retten til kontanthjælp ikke er knyttet et optjeningsprincip. Man har således ret til hjælp, hvis man ikke er i stand til at forsørge sig på anden vis og i øvrigt opfylder betingelserne for at modtage hjælp, herunder at man skal opholde sig i Danmark. Meddelelsen fastslår også, at kontanthjælpen er bagudbetalt og skal dække forsørgelsen i den efterfølgende måned.

174-12 om kontanthjælp – udlandsophold – udbetaling – optjeningsprincip. Principmeddelelsen fastslår, at en borger, der rejser på ferie til udlandet kan have ret til udbetaling af hjælp for perioden indtil udrejsedatoen. Meddelelsen fastslår også, at det er uden betydning for ydelsen, om borgeren er i udlandet på den dato, hvor hjælpen udbetales (den sidste hverdag i måneden), eller om borger rejser ud midt i en måned og er kommet hjem på udbetalingstidspunktet.

14-16 om kontanthjælp – uddannelseshjælp – integrationsydelse – tilbagebetaling – uberettiget modtaget – udrejse – oplysningspligt – nova. Principmeddelelsen fastslår, det er en betingelse for at få udbetalt ydelse, at borgeren har opfyldt betingelserne herfor undervejs i et forløb og at der er et forsørgelsesbehov her i landet på udbetalingstidspunktet. Det forhold, at borgeren ikke opholder sig i Danmark på udbetalingstidspunktet kan imidlertid ikke i sig selv medføre, at der ikke er ret til hjælp, hvis der består et forsørgelsesbehov i den måned, som ydelsen er beregnet til at dække. Meddelelsen fastslår også, at kommunen ikke kan rejse krav om tilbagebetaling af ydelse for den periode, der ligger forud for et kortvarigt udlandsophold, hvis borger i denne periode har opfyldt betingelserne for at få hjælp og hvis der er et forsørgelsesbehov i den måned, som ydelsen er beregnet til at dække. Der kan dog godt rejses et krav om tilbagebetaling ved længerevarende udlandsophold for den periode, der ligger forud for udrejsen, når der ikke er et forsørgelsesbehov i den måned, som ydelsen er beregnet til at dække.

81-19 om kontanthjælp uddannelseshjælp – integrationsydelse – social begivenhed – midlertidig forsørgelse – fængsling – arbejde – formue. Principmeddelelsen fastslår, at en borger har ret til hjælp til forsørgelse, hvis vedkommende har været ude for en social begivenhed og derfor ikke længere kan

forsørge sig selv og hvis forsørgelsesbehovet ikke kan dækkes af andre ydelser. Principmeddelelsen fastslår også, at retten til hjælp ophører, hvis begge betingelser ikke længere er opfyldt. En kommune kan derfor træffe afgørelse om ophør af hjælpen, hvis en borger får arbejde, formue, tager til udlandet, holder ferie (uden ret til hjælp) eller indsættes i varetægtsfængsling eller til afsoning af en dom. Det fremgår også af principmeddelelsen, at hvis perioden med anden forsørgelse er kortvarig – forstået som mindre end 1 måned – og den sociale begivenhed, der oprindeligt gjorde borger berettiget til hjælp, fortsat er til stede, så skal hjælpen ikke ophøre, men i stedet afbrydes midlertidigt. I et sådant tilfælde skal kommunen undlade at beregne hjælp for de dage, hvor borger har et andet forsørgelsesgrundlag og beregne hjælp igen fra det tidspunkt, hvor den midlertidige forsørgelsesmulighed ophører. Det fremgår tillige, at en anden forsørgelsesmulighed betragtes som midlertidig, hvis den er kortere end 1 måned.

Vejledninger

Vi har også anvendt Vejledning om lov om aktiv socialpolitik nr. 39 af 5. marts 1998

- Pkt. 16 om ophold i udlandet

De konkrete afgørelser

Sag nr. 1, journalnummer 19-59521

Du har klaget over A Kommunes afgørelse om beregning af kontanthjælp for november 2019. Kommunen afgjorde sagen den 19. november 2019.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Kommunen var ikke berettiget til at nedsætte din hjælp for november 2019 på grund af din udlandsrejse i december 2019

Det betyder, at vi ændrer kommunens afgørelse.

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg vurderer, at kommunen var berettiget til at afbryde udbetalingen af din kontanthjælp midlertidigt i perioden fra den 22. december 2019 til den 8. januar 2020.

Vi vurderer også, at den midlertidige afbrydelse af hjælpen i perioden fra den 22. december 2019 til den 8. januar 2020 ikke har indflydelse på den hjælp, du var berettiget til at få udbetalt ved udgangen af november 2019 til din forsørgelse i december 2019.

Du har således ret til at få udbetalt fuld kontanthjælp for november 2019 ved udgangen af november 2019 til din forsørgelse i december 2019, hvis du i øvrigt opfylder betingelserne for at få beregnet og udbetalt hjælp for hele november 2019.

Hvad er afgørende for resultatet

Kommunen træffer den 19. november 2019 afgørelse om, at du pr. den 30. november 2019 kun er berettiget til at få udbetalt kontanthjælp svarende til 21 dages forsørgelse. Kommunen lægger vægt på, at du opholder dig i B land fra den 8. december 2019 til den 8. januar 2020 og på, at du har fået bevilget ferie med ydelse i perioden fra og med den 8. december 2019 til og med den 21. december 2019 (alt 14 dage). Kommunen lægger i den forbindelse vægt på, at du således kun har et forsørgelsesbehov i Danmark i 21 dage af december 2019.

Vi lægger vægt på, at du ifølge det oplyste har aftalt med kommunen, at du skulle rejse til B land i perioden fra den 8. december 2019 til den 8. januar 2020, i alt 32 dage. Vi lægger også vægt på, at du havde fået bevilget ferie med kontanthjælp i 14 dage fra den 8. december 2019 til den 21. december 2019.

Du skulle således opholde dig i udlandet uden ret til at modtage ydelse i perioden fra den 22. december 2019 til den 8. januar 2020, i alt 18 dage. Vi lægger i den forbindelse vægt på, at der er tale om en midlertidig afbrydelse af hjælpen, fordi der er tale om en periode uden ydelse på mindre end 1 måned.

Vi lægger yderligere vægt på, at du ifølge det oplyste opfyldte betingelserne for at modtage hjælp ved udgangen af november 2019, herunder at du havde et forsørgelsesbehov i december 2019. Det forhold, at du kun havde et forsørgelsesbehov i en del af december 2019 kan ikke føre til, at du ikke har ret til at få udbetalt den fulde hjælp for november 2019, hvis du i øvrigt opfylder betingelserne for at få beregnet og udbetalt hjælp for hele november 2019.

...

Vi bemærker også, at vi er enige med kommunen i, at du kun har ret til at få beregnet hjælp for perioden fra den 1. december 2019 til den 21. december 2019 til udbetaling ved udgangen af december 2019 til din forsørgelse i januar 2020. Vi lægger i den forbindelse vægt på, at du ikke har opfyldt betingelserne for at få udbetalt hjælp for perioden fra den 22. december 2019 til den 31. december 2019, fordi du har opholdt dig i udlandet.

Om reglerne

Efter reglerne kan kommunen ikke yde hjælp til personer, som opholder sig i udlandet, fordi hjælpen er bestemt til at opfylde behov her i landet.

Efter reglerne kan kommunen i særlige tilfælde tillade, at hjælpen bevares under kortvarige ophold i udlandet, f.eks. hvis man har brug for nødvending lægebehandling som man ikke kan få i Danmark, eller hvis der i øvrigt foreligger ganske særlige forhold.

Det er en betingelse for at modtage hjælpen i udlandet, at modtageren opfylder betingelserne for at få hjælp inden udrejsen, og at modtageren har fået kommunens tilladelse før udrejsen.

Det er også en betingelse for at bevare hjælpen under ophold i udlandet, at opholdet kan ske uden, at de almindelige betingelser for hjælp tilsidesættes, herunder pligten til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Dog kan personer med ret til ferie med ydelse opholde sig i udlandet. Efter reglerne kan en person, der har modtaget uddannelses- eller kontanthjælp i 12 sammenhængende måneder, holde op til 4 ugers ferie. En ferieperiode må højst vare 2 uger.

Efter reglerne er det en betingelse for afholdelse af ferie, at personen har indgået en aftale med kommunen om feriens placering. Hvis man forlænger ferien ud over den aftalte periode, er man ikke berettiget til hjælp i forlængelsesperioden.

Når hjælpen ikke er ophørt på grund af en langvarig afbrydelse, vil man som udgangspunkt have ret til at få hjælpen genoptaget fra dagen efter den dag, man kommer tilbage til Danmark.

Efter reglerne har manglende ret til hjælp for en periode, hvor en person er udrejst, ikke betydning for den hjælp, der udbetales for måneden forud for udrejsen, uanset det forhold, at modtageren af hjælpen opholder sig i udlandet i noget af den kalendermåned, som hjælpen er beregnet til at dække forsørgelsen i. Årsagen er, at hjælpen beregnes bagud med henblik på forsørgelse i den næste måned. Ret til hjælp for måneden forud for en udrejse forudsætter dog, at betingelserne for hjælp er opfyldt på udbetalingstidspunktet.

Efter Ankestyrelsens praksis kan en kontanthjælpsmodtager, der rejser på ferieophold i udlandet uden ret til kontanthjælp i ferieperioden, have ret til udbetaling af kontanthjælp indtil udrejsedatoen. Det har ikke ydelsesmæssig betydning, om kontanthjælpsmodtageren er i udlandet på den almindelige udbetalingsdag for kontanthjælp, eller om udrejsen foregår midt i en måned. Det afgørende er, at kontanthjælpsmodtageren står til rådighed for arbejdsmarkedet i perioden indtil afrejsen og ikke har andet forsørgelsesgrundlag for den efterfølgende måned efter hjemkomsten fra ferie i udlandet. Der skal desuden være tale om et kortvarigt ferieophold og kontanthjælpsmodtageren skal på forhånd have oplyst kommunen om udlandsopholdet. Derudover skal datoen for hjemkomsten være fastlagt inden afrejsen. Der er dermed tale om et ubrudt kontanthjælpsforløb.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Du kan læse mere om, hvordan Ankestyrelsen behandler sager på møde på www.ast.dk.

Sag nr. 2, journalnummer 20-1978

Du har klaget over A Kommunes afgørelse om ophør af kontanthjælp. Kommunen afgjorde sagen den 28. november 2019.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Kommunen er berettiget til at lade din kontanthjælp ophøre, men først fra den 1. december 2019.

Det betyder, at vi er enige med kommunen i, at din hjælp skal ophøre, men at vi ændrer kommunens afgørelse om standsningstidspunktet.

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg vurderer, at kommunen var berettiget til at lade din kontanthjælp ophøre, men først med virkning fra den 1. december 2019.

Det betyder, at den sidste udbetaling af kontanthjælp var den 30. november 2019 for perioden fra den 1. til den 30. november 2019. Det betyder også, at du var berettiget til at få udbetalt hjælp ved udgangen af november 2019, også selvom du rejste til B land den 3. december 2019.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi lægger vægt på, at kommunen den 28. november 2019 traf afgørelse om ophør af udbetaling af kontanthjælp med virkning fra den 2. november 2019. Det fremgår, at kommunen lagde vægt på, at du flyttede til B land den 3. december 2019. Kommunen lagde også vægt på, at du i december 2019 ville opholde dig i B land, hvorfor du således ikke havde et forsørgelsesbehov her i landet.

Vi er opmærksomme på, at du den 3. december 2019 oplyste til kommunen, at du ikke havde planer om at flytte til B land, men at du tog afsted for at holde jul med din mand. Du oplyste endvidere, at der var tale om en ferie, og at længden af dit ophold i B land afhang af, om du havde råd til varme i dit hus i Danmark, da det opvarmes af elvarme og derfor er dyrt.

Vi lægger dog vægt på, at du ikke, før du udrejste, havde indgået en aftale med kommunen om, at du kunne opholde dig i udlandet med ydelse i hele eller en del af december 2019, ligesom du ikke havde fået bevilget ferie med ydelse. Vi lægger i den forbindelse også vægt på, at du ikke inden udrejsen havde oplyst kommunen om, hvornår du kom hjem. Vi er derfor enige med kommunen i, at din kontanthjælp skulle ophøre.

Vi lægger yderligere vægt på, at du ifølge det oplyste opfyldte betingelserne for at modtage hjælp ved udgangen af november 2019, herunder at du havde et forsørgelsesbehov i december 2019. Det forhold, at du kun havde et forsørgelsesbehov i en del af december 2019 kan ikke føre til, at du ikke har ret til at få udbetalt den fulde hjælp for november 2019, hvis du i øvrigt opfyldte betingelserne for at få beregnet hjælp for hele november 2019. Vi er således ikke enige med kommunen i, at din kontanthjælp skulle ophøre allerede fra den 2. november 2019, og du var således berettiget til at få udbetalt hjælp for perioden fra den 1. november 2019 til den 30. november 2019 ved udgangen af november 2019.

Om reglerne

Efter reglerne kan kommunen ikke yde hjælp til personer, som opholder sig i udlandet, fordi hjælpen er bestemt til at opfylde behov her i landet.

Efter reglerne kan kommunen i særlige tilfælde tillade, at hjælpen bevares under kortvarige ophold i udlandet, f.eks. hvis man har brug for nødvending lægebehandling som man ikke kan få i Danmark, eller hvis der i øvrigt foreligger ganske særlige forhold.

Det er en betingelse for at modtage hjælpen i udlandet, at modtageren opfylder betingelserne for at få hjælp inden udrejsen, og at modtageren har fået kommunens tilladelse før udrejsen.

Det er også en betingelse for at bevare hjælpen under ophold i udlandet, at opholdet kan ske uden, at de almindelige betingelser for hjælp tilsidesættes, herunder pligten til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Efter reglerne har manglende ret til hjælp for en periode, hvor en person er udrejst, ikke betydning for den hjælp, der udbetales for måneden forud for udrejsen, uanset det forhold, at modtageren af hjælpen opholder sig i udlandet i noget af den kalendermåned, som hjælpen er beregnet til at dække forsørgelsen i. Årsagen er, at hjælpen beregnes bagud med henblik på forsørgelse i den næste måned. Ret til hjælp for måneden forud for en udrejse forudsætter dog, at betingelserne for hjælp er opfyldt på udbetalingstidspunktet.

Efter reglerne er retten til hjælp ikke knyttet til et optjeningsprincip. Retten til hjælp indtræder, hvis en person ikke er i stand til at forsørge sig selv på anden måde og i øvrigt opfylder betingelserne for at få hjælp, herunder at man opholder sig i Danmark.

Hjælpen udbetales normalt bagud for en måned og skal dermed dække forsørgelsen i måneden efter udbetalingen.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Du kan læse mere om, hvordan Ankestyrelsen behandler sager på møde på www.ast.dk.